

Promicanje dinamične integracije u Europi

Nalazi i implikacije politika istraživanja u Hrvatskoj

Budući da je FOCUS zaključio svoj rad, projekt izdaje niz kratkih sažetaka o politikama koje navode ključne zaključke i rezultate. Ovaj sažetak daje opći pregled nalaza i implikacija politika djelovanja koje su provedene u Hrvatskoj.

PROJEKT FOCUS

FOCUS je međunarodni konzorcij koji je odlučio pobliže promotriti ključne čimbenike koji podupiru integraciju u Europi istraživanjem i aktivnošću usredotočenom na praksu. Pomoću definicije dinamične integracije EU-a FOCUS je istražio „što je važno?“ i „što djeluje?“. Rezultati projekta kreću se od detaljnih terenskih istraživanja do strukturiranog pristupa promicanju dinamične integracije u ovom širokom i raznovrsnom polju. Istraživanje se usredotočilo na sirijske izbjeglice u razdoblju nakon 2015. i članove zajednica u kojima oni sada žive. To je uključivalo i prvo istraživanje koje se, u europskom kontekstu, pozabavilo društveno-gospodarskim i društveno-psihološkim dimenzijama integracije.

Što podrazumijevamo pojmom dinamične integracije?

“U kontekstu EU-a dinamični, dvosmjerni proces uzajamnog smještaja svih imigranata i stanovnika država članica EU-a.”

Europska komisija

ISTRAŽIVANJE FOCUS U HRVATSKOJ

Jedan od partnera konzorcija FOCUS je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu (FFZG). FFZG je vodio važne dijelove međunarodnog istraživanja i provodio sve projektne aktivnosti u Hrvatskoj.

FOCUS je uključio Hrvatsku u svoje istraživanje kao državu s relativno malim brojem izbjeglica i statusom tranzitne, a ne države odredišta. Glavna kvantitativna i kvalitativna istraživanja provdena u Hrvatskoj uključivala su sirijske izbjeglice u razdoblju nakon 2015. i članove zajednica u Hrvatskoj u kojima sada žive. U anketnom istraživanju je sudjelovalo 178 izbjeglica, a s njima su održane i dvije fokus grupe. U anketnom dijelu istraživanja je sudjelovalo 600 članova zajednica u Hrvatskoj, a održane su i tri fokus grupe. Detaljni rezultati dostupni su [ovdje](#), a objava pojedinačnih članaka trenutačno je u tijeku i može se pratiti [ovdje](#). Nadalje, stručnjaci iz vladinih i nevladinih organizacija u Hrvatskoj sudjelovali su u tokovima projektnog djelovanja usredotočenima na praksu.

Nalazi i implikacije politika

Istraživanje je uključivalo više od 100 pitanja i ima mnogo potencijalnih implikacija za razvoj učinkovitih integracijskih politika u Hrvatskoj. Kako bi se ona povezala na pristupačan način, u nastavku je tablica s ključnim nalazima i implikacijama koja je sastavljena pomoću utvrđenog okvira za shvaćanje ključnih utjecajnih osoba za integraciju (za detaljnije objašnjenje pogledajte: [ovdje](#)). Naše nalaze temeljimo na višedimenzionalnoj konceptualizaciji integracije koja je predstavljena u Modelu pokazatelja integracije (Ndofor-Tah et al., 2019).

U tom se radu izraz **izbjeglice** odnosi na sirijske izbjeglice u Hrvatskoj u razdoblju nakon 2015., a izraz **zajednica primatelja** na osobe s dugotrajnim boravištem u zajednicama u Hrvatskoj u kojima oni sada žive.

Pokazatelji i sredstva (zaposlenje, stanovanje, obrazovanje, zdravstvena i socijalna skrb, slobodno vrijeme)

Pokazatelji integracije	Nalazi	Lekcije i implikacije politika
Opći zaključci	Izbjeglice su istaknule ekonomsku neovisnost kao temelj za osjećaj integriranosti . Primatelji su pokazali razumijevanje za izbjeglice koje su uložile napor kako bi se što prije uključile na tržište rada.	Ekonomska neovisnost prvi je korak u integraciji izbjeglica i treba je podržati već od početnog razdoblja nakon primitka statusa azila.
Zaposlenje	Malo više od polovice izbjeglica bilo je zaposleno u trenutku prikupljanja podataka. Većina njih bila je zaposlena na puno radno vrijeme i na poslovima sa srednjom stručnom spremom, koji odgovaraju njihovoj razini obrazovanja. No, trećina izbjeglica radila je na položajima koji su ispod njihove razine obrazovanja .	Omogućiti učinkovito prepoznavanje kvalifikacija kao preduvjeta za daljnje osposobljavanje radi pristupa boljim poslovima i izbjegavati situacije u kojima izbjeglice popunjavaju samo slabije plaćena radna mjesta.
Zaposlenje	Više je muških izbjeglica koji su bili zaposleni i radili na puno radno vrijeme u usporedbi sa ženskim izbjeglicama. Iako je većina ženskih i muških izbjeglica radila na poslovima sa srednjom stručnom spremom, dio muškaraca bio je zaposlen na visokokvalificiranim radnim mjestima. Nijedna žena izbjeglica nije bila zaposlena na visokokvalificiranom radnom mjestu ili na položaju iznad svoje razine obrazovanja .	Ojačati položaj žena izbjeglica na tržištu rada proširenjem podrške na skrb o djeci i omogućiti pronalazak radnih mjesta koja odgovaraju njihovoj razini obrazovnih vještina. Osnažiti izbjeglice za uključivanje na tržište rada ponudom strukovnog savjetovanja, uz tumačenje jezika, ako je potrebno.
Zaposlenje Stanovanje Socijalna skrb	Iako primatelji većinom smatraju da je većina izbjeglica zaposlena na marginalnim ili neredovitim radnim mjestima, većina izbjeglica u Hrvatskoj zapravo su bili u vrijeme provedbe istraživanja zaposleni na puno radno vrijeme. Manje izbjeglica je primalo socijalnu pomoć nego što to smatraju primatelji u Hrvatskoj. Više izbjeglica je živjelo u prenapučenom smještaju nego što to procjenjuju primatelji u Hrvatskoj. To pokazuje neusklađenost između uvjerenja primatelja o društveno-gospodarskom statusu izbjeglica i stvarne društveno-gospodarske situacije izbjeglica .	Osigurati ispravne informacije primateljima o društveno-gospodarskom statusu izbjeglica te time raditi na problemu netočnih percepcija.
Obrazovanje	Škole su smatrane važnim temeljem za poticanje prihvaćanja.	Razviti programe za kontakt među skupinama i međukulturnu razmjenu u školama. Podržati znanstvene projekte koji proučavaju dinamiku integracije djece izbjeglica u školama.
Slobodno vrijeme	Hrana se pokazala poveznicom izbjeglica i primatelja.	Organizirati festivale hrane na kojima se nudi tradicionalna hrana i glazba općoj javnosti, uz podršku institucija i nevladinih organizacija. Poticati komunikaciju i ugodan kontakt

		primatelja i izbjeglica u tom neformalnom okružju.
Opći zaključci	Neki primatelji zatražili su da se njihovoj grupi zajamči financijska sigurnost prije nego što se izbjeglicama ponudi financijska podrška i naveli su da bi se društveno-gospodarski programi prvo trebali izraditi i provesti kod Hrvata, a tek onda kod izbjeglica.	Kako bi se osiguralo precizno shvaćanje resursa koji podupiru integraciju, treba navesti transparentne i aktualne podatke općoj javnosti o dodjeli sredstava kojima se podupire integracija te o gospodarskom doprinosu izbjeglica.

Društvene veze (spone, mostovi, poveznice)

Pokazatelji integracije	Nalazi	Lekcije i implikacije politika
Mostovi	Stavovi primatelja prema izbjeglicama neutralni su i primatelji prihvaćaju da izbjeglice ne predstavljaju visoku ekonomsku ili društvenu prijetnju. Ne podržavaju niti su protiv prava izbjeglica te nisu sigurni bi li im ponudili pomoć. Primatelji nisu u čestom kontaktu sa izbjeglicama, ali kada jesu, taj je kontakt obično pozitivan. Cjelokupni pristup primatelja prema izbjeglicama je neutralan.	Obratiti posebnu pažnju u javnim kampanjama na problem pravedne raspodjele sredstava radi slanja poruke da provedba prava izbjeglica ne ugrožava prava zajednice primatelja.
Mostovi	I izbjeglice i primatelji naglasili su svoje zajedničko iskustvo rata i izbjeglištva kao potencijal za empatiju i razumijevanje među zajednicama.	Iskoristiti javnu komunikaciju za poticanje empatije i solidarnosti s osobama u nevolji i jasno izraziti razne načine na koje izbjeglice mogu pridonijeti svojim novim zajednicama.
Poveznice	Izbjeglice su opisale slučajeve diskriminacije pri komunikaciji s potencijalnim stanodavcima, predstavnicima službi i zdravstvenim djelatnicima koji nisu poznavali prava izbjeglica na zdravstveno osiguranje i uskratili su im usluge.	Osigurati obuku i informacije za sve dionike sustava o diskriminaciji izbjeglica. Pratiti bolesnike u odgovarajućim bazama podataka. Osigurati tumače u zdravstvenom sustavu i kulturne posrednike, prema potrebi.

Pomagači (jezik i komunikacija, kultura, digitalne vještine, sigurnost, stabilnost)

Pokazatelji integracije	Nalazi	Lekcije i implikacije politika
Jezik	Polovica izbjeglica uključenih u istraživanje je pohađala tečajeve hrvatskog jezika i kulturne integracije. Procijenili su svoje poznavanje hrvatskog jezika prosječnim. Žene i muškarci izbjeglice podjednako su procijenili svoju tečnost korištenja hrvatskog jezika. Izbjeglice koje namjeravaju ostati u Hrvatskoj snažno su posvećene učenju hrvatskog jezika, no na razini države je osiguravanje jezičnih tečajeva manje dostupno u odnosu na druge države.	Učiniti učenje hrvatskog jezika i kulture dostupnijim. Omogućiti uvodne satove hrvatskog jezika u školama za djecu i osigurati dodatne satove, koji odgovaraju pojedinačnim potrebama izbjeglica.
Jezik	Dob je negativno povezana s poznavanjem hrvatskog i engleskog jezika pa tako stariji izbjeglice imaju više poteškoća pri učenju i uvježbavanju hrvatskog i engleskog jezika.	Tamo gdje je to moguće, uključiti jezične tečajeve u obuku na radnom mjestu.
Kultura	Izbjeglice su izvještavale o sličnosti između hrvatskog i sirijskog stila života, što smatraju čimbenikom koji olakšava integraciju.	Jasno izraziti kako veća raznolikost neće ugroziti hrvatsku kulturu. Po

Za razliku od toga, primatelji su naglasili razlike među kulturama.

tom pitanju potrebno je uključiti stručnjake, a upravljanje razlikama ne bi se smjelo prepustiti slučaju ili zanemariti.

Temelj (prava i obveze)

Pokazatelji integracije	Nalazi	Lekcije i implikacije politika
Prava	Izbjegllice su većinom svjesni prava koja imaju u Hrvatskoj. Najbolje su upoznati sa svojim pravima na zapošljavanje, obrazovanje i odgoj djece u sklopu svoje kulture i načela. Manje su upoznati sa svojim pravima na sigurnost od progona, na besplatan smještaj u slučaju da ga ne mogu priuštiti, priznanje kvalifikacija i pravnu pomoć.	Poraditi na boljem informiranju izbjeglica o njihovim pravima. Veća sigurnost po pitanju prava izravno pomaže integraciji povećanjem osjećaja sigurnosti i pripadnosti društvu.
Prava	Primatelji su neutralni u svojoj podršci pravima izbjeglica te pokazuju najveću podršku za prava izbjeglica na odgoj djece u skladu sa svojom kulturom i načelima te za prava na pomoć pri integraciji. Najmanje podržavaju prava izbjeglica na besplatan smještaj u slučaju da ga ne mogu priuštiti.	Navesti jasne informacije o pravima izbjeglica i dokazati primateljima da to nije prijetnja njihovim pravima. Pozabaviti se pogrešnim shvaćanjem ekonomske ovisnosti.
Odgovornosti	Vlada Primatelji nisu znali opisati integracijske politike koje se provode u Hrvatskoj, ali su ustrajali u svojem uvjerenju da taj proces nije dobro reguliran. Zahtijevaju fiksna pravila kojima upravlja EU, jednaka za sve podnositelje zahtjeva za azil i korisnike azila.	Organizirati transparentan sustav s internetskim izvorima koji obavještava opću javnost o aktivnostima i procesima koji proizlaze iz integracijskih politika.
Odgovornosti	Nevladine organizacije Nevladine organizacije smatraju se važnim sudionicima u podršci izbjeglicama s osnovnim potrebama, birokracijom i pristupom obrazovanju i tržištu rada. Izbjegllice smatraju da nevladine organizacije ne pomažu dovoljno i da ne pružaju odgovarajuću financijsku podršku.	Ojačati mrežu nevladinih organizacija koje rade s izbjeglicama, zajedničkim djelovanjem, projektima i komunikacijom.
Odgovornosti	Mediji Mediji se smatraju glavnim izvorom informacija i potencijalnim pokretačem negativnih stavova, uz prozivanje određenih ideoloških portala zbog njihova negativnog prikaza izbjeglica.	Suradnja s medijskim kućama radi poticanja razumijevanja i prijenosa transparentnih i ažuriranih informacija o procesu integracije, izbjeglicama i politikama.

FOCUS PROJEKT (2019-2022)

Koordinator: Sabina Dziadecka Gråbæk / IFRC Psychosocial Centre

Hrvatski istraživački partner: Dean Ajduković & Jana Kiralj / University of Zagreb

contact@focus-refugees.eu

www.focus-refugees.eu